

14.4.2025

Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunto ja selvitys Itä-Suomen aluehallintovirastolle koskien valvontayksikön toimintaa ja omaavalvonnan toteutumista

Vastaanottaja: Itä-Suomen aluehallintovirasto

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

PL 2

13035 AVI

kirjaamo.ita@avi.fi

Viite: ISAVI/10909/2024

ISAVI/1665/2025

Päivämäärä: 14.4.2025

Taustatiedot: Itä-Suomen aluehallintovirasto (myöhemmin Itä-Suomen AVI) on päättänyt ottaa Etelä-Savon hyvinvointialueen omaavalvonnan valvontaan. Aluehallintovirasto on todennut, että hyvinvointialueelta ei ole tullut riittävästi valvontalain (741/2023) 34 §:n mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarkastuskertomuksia

Lausunto: Itä-Suomen AVI on pyytänyt Etelä-Savon hyvinvointialueelta lausunto- ja selvityspyynnön koskien sille saapuneiden vuoden 2024 tarkastuskertomusten vähäistä määrää, mikä on aiheuttanut huolta omaavalvonnan riittävästä resurssoinnista sekä prosessin toimivuudesta. Selvityspyynnöstä käy ilmi, että Itä-Suomen AVI:lle on saapunut ainoastaan 26 valvontalain 34 §:n mukaista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarkastuskertomusta, joista 17 on ollut vammaisten palveluja, 4 ikääntyneiden palveluja ja 5 terveystarkastuksia koskevia. Lisäksi Itä-Suomen AVI:n tietoon ei ole tullut yhtään lastensuojelun tarkastuskertomusta.

Etelä-Savon hyvinvointialue toteaa, että Itä-Suomen AVI:lla on ollut huomattavan puutteellisia tietoja sen toteuttamista valvontalain 34 §:n mukaisista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarkastuksista vuodelta 2024, koska hyvinvointialue on toteuttanut dokumentoidusti yhteensä 63 valvontakäyntiä, joista suunnitelmallisia on ollut 51. Nämä ovat jakautuneet hyvinvointialueen toimialojen välillä siten, että ikääntyneiden palveluihin tehtiin 8, terveystarkastuksiin 5 ja sosiaalipalveluihin 38 tarkastuskäyntiä, jotka sisältävät myös 5 lastensuojelun palveluihin tehtyä tarkastuskäyntiä.

Nämä tiedot sisältyvät myös valvonnan vuosiraporttiin 2024, joka on viety tiedoksi aluehallitukselle 17.2.2025 ja aluevaltuustolle 11.3.2025.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Osa loppuvuonna 2024 toteutuneiden tarkastusten kertomuksista on toimitettu kommentointikierrosten jälkeen Itä-Suomen AVI:lle vasta alkuvuodesta 2025. Kaikki näistä on toimitettu kuitenkin Etelä-Savon hyvinvointialueen tietojen mukaan valvontaviranomaisen tarjoaman palveluportaalin kautta, joista hyvinvointialue on myös saanut vastaanottokuittaukset. Tämän vuoksi Etelä-Savon hyvinvointialue pyytää Itä-Suomen AVI:a tekemään teknisen tarkastuksen sille saapuneista vuotta 2024 koskevista tarkastuskertomuksista, jotta hyvinvointialue pystyy tarvittaessa toimittamaan uudestaan saapumatta jääneet tarkastuskertomukset.

Etelä-Savon hyvinvointialue toteaa lisäksi, ettei valvontalaissa tai muussa sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävää ohjaavassa lainsäädännössä ole säädetty valvontakäyntien enimmäismäärästä eikä se myöskään ainoa keskeinen mittari järjestämisen valvonnan ja omavalvonnan toteutumisen laadun tai vaikuttavuuden arviointiin. Valvontakäyntien määrän osalta Etelä-Savon hyvinvointialueen luvut ovat myös hyvin vertailukelpoisia muiden vastaavan kokoisten hyvinvointialueiden kanssa. Vuoden 2025 aikana valvontayksikön on tarkoitus toteuttaa noin 80 suunnitelmallista valvontakäyntiä.

Omavalvonnan toteutumista koskeva selvitys

- **Omavalvontaprosessin kuvaus:** Etelä-Savon hyvinvointialueella omavalvontaa toteutetaan kolmessa eri tasossa: työntekijän henkilökohtainen omavalvonta, yksikkökohtainen omavalvonta ja järjestämisvastuussa olevan hyvinvointialueen omavalvonta. Omavalvonnan ydintehtävänä on varmistaa, että asiakkailla ja potilailla on yksiköissä turvallista ja että palvelut tuotetaan laadukkaasti. Omavalvontaprosessia on kuvattu tarkemmin omavalvontaohjelmassa (Luku 5 Omavalvonnan toteuttaminen).

Etelä-Savon hyvinvointialueella on käytössä omavalvonnan toimeenpanon tueksi omavalvontasuunnitelman sisältöjä mukaileva omavalvonnan vuosikello, jonka mukaisesti omavalvonnan teemat käydään systemaattisesti läpi kalenterivuoden aikana toimialueilla. Vuosikellon teemat aihekohtaisine keskustelupohjineen käydään ensin läpi palvelualueilla nimettyjen vastuuhenkilöiden kanssa, jotka käyvät tämän jälkeen asiat läpi esihenkilöiden kanssa, jotka edelleen käsittelevät asiat työntekijätasolla tiimipalaverissa. Tarkoituksena on, että omavalvonnan teemat ovat esillä läpi vuoden. Työntekijöille on pidetty myös nauhoitettu "Omavalvonta työn arjessa" -koulutus, joka kuuluu myös perehdytysohjelmaan. Koulutuksessa käydään läpi, mitä työntekijän henkilökohtainen omavalvonta käytännössä tarkoittaa kunkin omassa työssä laadun, turvallisuuden, palveluiden saatavuuden, hoidon jatkuvuuden, asiakkaiden osallisuuden ja henkilöstön riittävyyden turvaamisen kannalta. Koulutuksessa käsitellään myös esihenkilön ja työyhteisön rooleja. Uudet esihenkilöt perehdytetään omavalvontaan työsuhteen alussa.

- **Ilmoitusvelvollisuuden perehdytys:** Valvontayksikkö on järjestänyt henkilöstölle valvontalain 29 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta teams-koulutuksia, informoinut asiasta valvontakäyntien yhteydessä. Lisäksi tähän liittyvät toimintaohjeet löytyvät intrasta / dokumentinhallintajärjestelmästä (IMS).

Etelä-Savon hyvinvointialueella on järjestetty henkilökunnalle em. lisäksi käytännönläheinen

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

”Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus” -koulutus, jossa käydään läpi epäkohtailmoitusprosessi, sekä esimerkkitilanteita, joissa tulee tehdä valvontalain 29 § mukainen ilmoitus. Koulutus löytyy nauhoitteena Eloisan videoseinältä ja jokainen asiakas- ja potilastyötä tekevä työntekijä on veloitettu se katsomaan. Koulutus kuuluu osaksi perehdytystä. Koulutuksessa käydään läpi myös epäkohtailmoitusten käsittely ja

- **Epäkohtailmoitusten käsittely:** Yksikön esihenkilö käsittelee epäkohdat, korjaa ne ja raportoi palvelualuepäällikölle ja valvontatiimille. Valvontatiimi ilmoittaa valvontaviranomaiselle ne poikkeamat, joita ei saada omavalvonnallisesti korjattua. Jos valvontaviranomainen siirtää asian omavalvonnallisesti käsiteltäväksi, valvontatiimi toteuttaa yksikköön reaktiivisen valvontakäynnin.
- **Vastatoimikielto:** Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus -koulutuksessa epäkohtailmoitusten käsittelyn yhteydessä ja korostetaan sitä, ettei ilmoittajaan saa kohdistua minkäänlaisia vastatoimia ilmoituksen johdosta. Myös esihenkilöiden omavalvontaperehdytyksessä on asia tuotu esiin.

7. Omavalvonnalliset toimenpiteet:

- **Tarpeelliset toimenpiteet:** Valvontalain 29 §:n mukaista epäkohtailmoituslomaketta sekä omavalvontaohjelmaa tarkennetaan valvontalain 29 §:n 5 momentin vastatoimikiellon osalta kevään 2025 aikana.